

Тополук О. О. Релігійні копінг-стратегії представників різних християнських конфесій. *Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету*. Випуск 14. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022. С. 67-70.

РЕЛІГІЙНІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ХРИСТІЯНСЬКИХ КОНФЕСІЙ

Оксана Тополук
здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти

Науковий керівник:
кандидат філософських наук,
доцент **Ганна Пирог**

Під час пандемії люди схильні переживати різні негативні емоції. Щоб з ними справлятися, багато людей звертаються до Бога, однак дана взаємодія може мати різні прояви – від звинувачень в бідах до каюття і прохання допомоги. Тому є актуальним дослідити, якими релігійними копінг-стратегіями користуються сучасні українські християни.

В дослідженні взяли участь 64 особи, з них 20 православних християн, 20 католиків, 20 протестантів та 4 особи, які вважають себе християнами без конкретної конфесійної належності. Середній вік вибірки становить 31,7 років. За статевим розподілом ситуація наступна: жінок 57 (89,1%) та 7 чоловіків (10,9%).

Учасники дослідження перед проходженням опитування вказували рівень своєї релігійності. Маємо наступну статистику: 2 досліджувані (3,1%) є нерелігійними, 51 особа (79,2%) назвали себе віруючими в Бога, але не зацікавленими в релігії, середньорелігійними є 4 осіб (6,3%), дуже релігійна 1 особа (1,6) (рис.1).

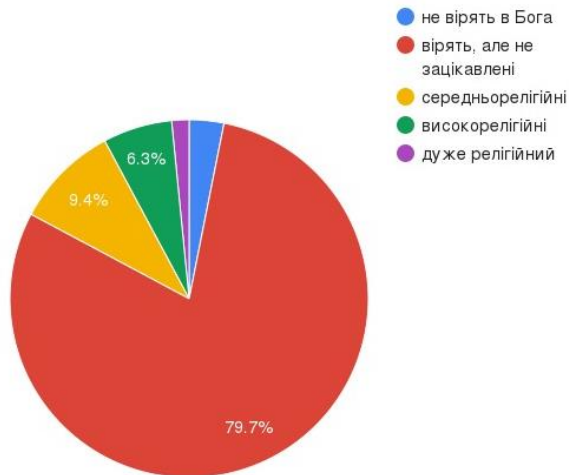

Рис. 1. Розподіл вибірки християн за глибиною віри в Бога

Релігійні копінг-стратегії ми вивчали за допомогою методики «Релігійні копінг-стратегії» (RCOPE) (автори: К. Парґамент, Г. Кюніґ, Л. Перез; адаптація М. Єсип). Основні результати по кожній конфесії окремо:

1. **Католики** – більшість вибірки (15 осіб) у труднощах схильні шукати підтримку в інших парафіян і священників і загалом вони такою допомогою задоволені, про це свідчить переважання копінг-стратегії «Пошук підтримки у духовенства та парафіян». В той же час негативний копінг «Незадоволення взаєминами у релігійній спільноті» виступає на противагу першому. Це свідчить про важливість участі інших віруючих у житті католика. Також в доповнення до пошуку підтримки католики схильні надавати релігійну допомогу ближньому у біді (копінг «Релігійна допомога»). Саму ж проблемну ситуацію (на даний час це пандемія та пов'язані з нею обставини) вони вважають наслідком втручання трансцендентних сил зла.

2. **Православні християни** – на відміну від католиків не відчують підтримки з боку релігійної громади і священників, яка б їх задовільнила («Незадоволення взаєминами у релігійній громаді») – можливо, тому що вони не відвідують церкву і не мають сильних духовних зв'язків з церковною громадою. Багато представників вибірки прагнуть знайти новий сенс життя, що б пов'язував їх з Богом («Пошук релігійного напрямку та релігійне перетворення»), але тут існує протиставлення – вони не прагнуть віднайти з Богом духовний зв'язок. Досліджувані покладаються на божественне втручання у свої справи («Активна релігійна капітуляція», «Пасивне очікування»), причиною невдач вони схильні вважати трансцендентні сили («Оцінка проблемної

ситуації як карі Бога»), що вказує на переважання зовнішнього локусу контролю над внутрішнім.

3. **Протестанти** – мають середні групові показники, можливо, тому, що вони можуть використовувати і негативний і позитивний варіант будь-якого копіngu. Найбільше використовуються копіng-стратегії «Пошук підтримки у духовенства та парафіян» (12 осіб), «Духовний зв'язок» (12 осіб), «Співробітництво» (11 осіб) та «Релігійна допомога» (11 осіб).

4. **«Просто християни»** – їх вибірка дуже мала (4 особи), але для даного дослідження все ж цікаво побачити, чи мають вони відмінності від тих, хто відносить себе до певної християнської конфесії. Отже, як і конфесійні християни, вони можуть використовувати різні варіанти копіngів, при цьому найбільш виражене «Незадоволення відносинами у релігійній громаді», можливо це і є причина, чому вони «розцерковлені».

Отже, за отриманими результатами можна побачити, які копіng-стратегії найбільш притаманні сучасним українцям (на прикладі нашої вибірки) (рис. 2).

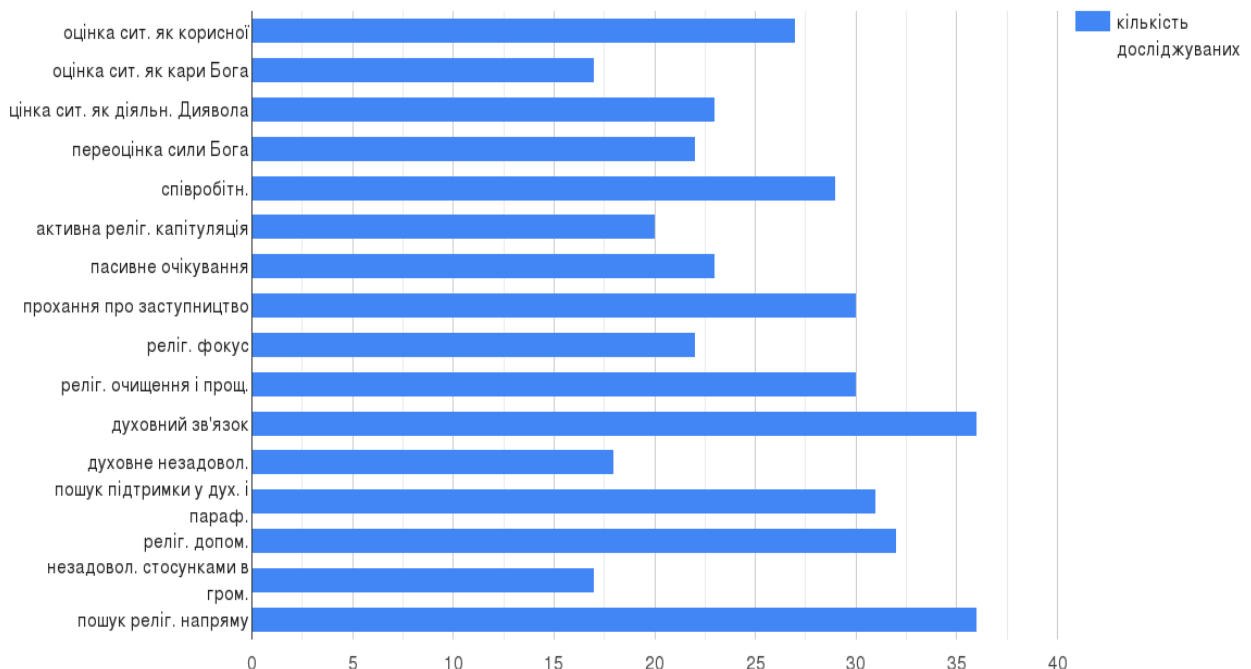

Рис. 2. Релігійні копіng-стратегії та їх поширеність серед сучасних українців

На основі узагальнення отриманих результатів можемо зробити наступні підсумки:

– *найбільше християн* надають перевагу у складних ситуаціях формуванню духовного зв'язку з Богом та пошуку цілей у житті, що пов'язані з Ним (по 56,25%);

– *багато християн* вважають, що важливо підтримувати інших у скрутних обставинах (50%), трохи менше досліджуваних самі шукають подібну допомогу (48,4%). Просять про покращення життя, а також каються у гріхах по 46,8%;

– *найменше* використовуються християнами копінги, пов'язані з незадовільними стосунками у релігійній громаді і відсутність переконання, що причинами їх проблем є Боже покарання за гріхи (26,5%), також присутня незначна кількість незадоволених стосунками з Богом і його присутністю в житті (28,1%).

Список використаних джерел

1. Єсип М. Адаптація методики «Релігійні копінг-стратегії» (RCOPE) (автори К. Парґамент, Г. Кюніг, Л. Перез). 19 с.
2. Пирог Г. В. Ціннісна природа релігії (аксіологічний аналіз християнства): автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2005. 26 с.